

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul *hotărârii Guvernului privind modificarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010* a fost elaborat de Ministerul Justiției în colaborare cu Serviciul de Informații și Securitate.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 14 din 08.08.2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat* și a unor prevederi din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010* (sesizarea nr. 109g/2022).

Curtea a examinat prevederile pct. 109 din *Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice* (în continuare - Regulament), prin raportare la art. 25 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat*, (refuzul acordării dreptului de acces la secretul de stat în cazul comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat).

Norma criticată de la pct. 109 prevede: „Concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină **temeiul corespunzător** prevăzut în articolul 25 alineatul (1) din Lege, care a servit drept bază pentru adoptarea ei. Aceasta este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, însă **nu exclude posibilitatea înaintării unei solicitări repetate** după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat.”

Curtea a reținut că prevederile contestate **nu admit comunicarea motivelor** care au stat la baza concluziei privind imposibilitatea acordării accesului la secretul de stat, ci doar a temeiului legal corespunzător. Astfel, acestea acordă o pondere abstractă mai mare interesului legitim al securității naționale și al împiedicării divulgării informațiilor confidențiale. Totuși, nici drepturile procedurale ale persoanei nu au un caracter absolut, nici interesele bazate pe securitatea națională sau pe caracterul confidențial al informațiilor nu sunt absolute ca pondere.

Sub acest aspect, Curtea observă că Regulamentul în discuție, prevede posibilitatea înaintării unei solicitări repetate după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Totodată, persoana are dreptul de a contesta în instanța de judecată decizia de refuz privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat și are posibilitatea de a-și angaja un avocat care

are dreptul de acces la secretul de stat.

Astfel, Curtea a verificat dacă măsurile de contrabalansare existente sunt apte să diminueze limitările drepturilor procedurale.

Referitor la posibilitatea înaintării unei solicitări repetate, Curtea a concluzionat că, fără a-i comunica persoanei, chiar și de o manieră sumară, care informații au fost omise sau au fost comunicate în mod neautentic la solicitarea acordării dreptului de acces la secretul de stat, aceasta nu poate înlătura circumstanțele care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Prin urmare, în aceste circumstanțe, nu se poate susține că persoana are posibilitatea efectivă de a solicita în mod repetat accesul la secretul de stat.

Referitor la reprezentarea de către un avocat care are acces la informațiile secrete de stat, Curtea a notat că avocatul care a luat cunoștință de motivele deciziei privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat poate să aibă necesitatea imperioasă de a comunica cu persoana pe marginea acestor motive pentru a putea combate în mod efectiv constatările autorităților potrivit cărora persoana a comunicat informații incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat. Astfel, fără a-i putea cere explicații clientului său cu privire la circumstanțele factuale și fără să poată demonstra dacă persoana și-a încălcat obligația de a comunica informații depline și autentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat, apărarea exercitată de un avocat care deține dreptul de acces la secretul de stat ar fi vagă și, astfel, inefectivă.

În consecință, Curtea nu poate reține că reprezentarea de către un avocat care deține dreptul de acces la secretul de stat constituie o garanție suficientă, aptă să compenseze limitarea drepturilor la o procedură adversarială și la egalitatea armelor (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 27 din 13 noiembrie 2020, § 83; *Corneschi v. România*, §§ 107-108).

Referitor la competența instanței de judecată, Curtea a notat că, potrivit alin. (2) din articolul 25 din *Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat* și pct. 113 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, decizia privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat poate fi contestată în instanța de judecată. La această etapă, pentru că nu cunoaște circumstanțele factuale pe care s-a bazat decizia de refuz, persoana o poate contesta doar formal, fără a prezenta argumente împotriva acuzațiilor autorităților.

Curtea a reținut că dreptul persoanei de a fi informată cel puțin de o manieră sumară cu privire la motivele factuale reprezintă o garanție minimă a unei proceduri adversariale și a egalității armelor. Curtea a constatat, în jurisprudența sa, **că dreptul persoanei de a fi informată, chiar și de o manieră limitată, cu privire la motivele care stau la baza deciziei pe care o contestă nu devine inaplicabil dacă informația constituie secret de stat.**

Având în vedere constatările sale de la § 86, § 90, § 100 din Hotărâre, Curtea reține că niciunul din factorii analizați nu-i oferă persoanei garanțiile minime ale procedurii adversariale și ale egalității armelor. Așadar, ingerința în drepturile garantate de articolele 20 și 26 din Constituție nu asigură un echilibru corect între protecția siguranței naționale și menținerea caracterului confidențial al informațiilor

și dreptul persoanei de a fi informată, cel puțin de o manieră sumară, cu privire la motivele factuale care stau la baza deciziei privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat pe baza articolului 25 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la secretul de stat.

De asemenea, având în vedere constatările sale de la §§ 101-102 din Hotărâre, Curtea a reținut că pct. 109 din Regulament poate reprezenta o garanție procedurală suficientă pentru protecția dreptului la muncă, în măsura în care concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare a dreptului de acces la secretul de stat pe baza articolului 25 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la secretul de stat va conține rezumatul motivelor de fapt.

În rezultat, Curtea a *declarat constituțional* pct. 109 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010, **în măsura în care concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat bazată pe articolul 25 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la secretul de stat va conține rezumatul motivelor de fapt.**

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede modificarea punctului 109 din *Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010*, prin completarea cu prevederi care să reglementeze expres că **concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat va conține esența motivelor care au servit drept refuz** de a acorda dreptul de acces la secretul de stat. Corespunzător se va interveni și în forma nr. 7, anexa la Regulament, pentru a putea fi inserate motivele de fapt care au dus la neacordarea dreptului la accesul de stat cetățeanului.

De asemenea, în vederea ajustării prevederilor Regulamentului la prevederile *Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat*, proiectul implică modificări și la alte norme din Regulament (pct. 90, pct. 113, pct. 116, pct. 135).

Pct. 90 se ajustează la art. 28 din *Legea nr. 245/2008* care reglementează modul special de acces la secretul de stat a unor titulari de funcții. Or, lista funcțiilor ai căror titulari au dreptul de acces la secretul de stat de forma 1 și 2 (prevăzută în anexa nr. 1 la Lege) este mai vastă decât enumerarea limitativă din punctul 90 al Regulamentului.

Prevederea de la pct. 113 se propune a fi sincronizată cu norma de la art. 25 alin. (2) din *Legea nr. 245/2008*, care reglementează modul de contestare a refuzului de acordare a accesului la secretului de stat, iar intervențiile de la pct. 116 și 135 derivă din competența Serviciului de Informații și Securitate privind efectuarea controlului privind starea protecției secretului de stat în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, statuată la art. 37 alin.(3) din legea citată.

Adițional, prin proiect se propune intrarea în vigoare a actului normativ de modificare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Derogarea de la regula generală instituită prin art. 56 alin. (1) din *Legea 100/2017 cu privire la*

actele normative se impune pentru a asigura transpunerea în cadrul normativ și, respectiv, implementarea cât de curând posibil a raționamentelor Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr. 14/2023, urmare a examinării sesizării nr. 109g/2022.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Implementarea prevederilor prezentului proiect nu necesită modificarea altor acte normative. Proiectul se integrează în sistemul legislației naționale și este corelat cu prevederile actelor normative, cu care se află în conexiune.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional* pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, www.justice.gov.md la directorul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*, precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului, care poate fi accesat la următoarele link-uri: <https://www.justice.gov.md/content/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-0> și <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-regulamentului-cu-privire-la-asigurarea-regimului-secret-in-cadrul-autoritatilor-publice-si-al-altor-persoane-juridice-aprobat-prin-hotararea-guvernului-nr-11762010/11298>.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI